

Zmęczenie, starzenie się, a może jednak choroba? Odpowiedź masz we krwi!

**Rusza nowa kampania edukacyjna dedykowana chorobom krwi i szpiku,
w tym nowotworom hematologicznym**

Jak często złe samopoczucie zdarza nam się tłumaczyć zmęczeniem, przeziębieniem czy starzeniem się? Tempo życia i ilość obowiązków niejednokrotnie sprawiają, że ignorujemy pierwsze objawy choroby, przypisując je chwilowemu spadkowi formy czy wiekowi. Niespecyficzne objawy chorób krwi – zmęczenie, utrata masy ciała, nocne poty, gorączka – bywają szczególnie mylące. Dlatego organizatorzy kampanii edukacyjnej „*Odpowiedź masz we krwi*” za cel stawiają upowszechnienie wiedzy nt. objawów chorób krwi i przypominają: **nieprawidłowości w funkcjach krwi pozwala wykryć podstawowe badanie, jakim jest morfologia krwi obwodowej.**

Eksperti są zgodni: morfologię krwi obwodowej powinniśmy wykonywać raz do roku. A jaka jest rzeczywistość? Z badania zrealizowanego przez instytut badawczy ARC Rynek i Opinia na zlecenie firmy Novartis w ramach kampanii „*Odpowiedź masz we krwi*” wynika, że świadomość nie idzie w parze z praktyką. 83% Polaków uważa, że morfologię powinniśmy wykonywać co najmniej raz na 12 miesięcy, ale 43% z nas wykonuje ją rzadziej, niż to zalecają eksperci. Co więcej, ponad połowa Polaków (52%) uważa, że morfologia jest obowiązkowym badaniem zlecanym w ramach okresowych badań medycyny pracy. Tymczasem od 1996 roku morfologia krwi nie jest badaniem obowiązkowym dla wszystkich pracowników. Jednocześnie morfologia nie jest kojarzona jako badanie pozwalające wykryć poważne choroby krwi. Zaledwie co piąty badany (19%) wskazał białaczkę, jako chorobę, w wykryciu której może pomóc morfologia, jeszcze mniej osób (17%) wymieniło inne choroby nowotworowe, a zaledwie 5% – inne choroby krwi.

Wyzwaniem: wczesna diagnostyka chorób krwi i szpiku

Według danych Krajowego Rejestru Nowotworów (KRN) w ciągu ostatnich trzech dekad liczba nowych zachorowań na nowotwory układu krwiotwórczego i chłonnego wzrosła ponad

2-krotnie. Prognozy demograficzne i epidemiologiczne nie są optymistyczne – starzejące się społeczeństwo będzie przekładać się na coraz większą liczbę pacjentów hematologicznych. Choroby nowotworowe nie dotyczą jednak tylko osób starszych. Każdego roku w Polsce stwierdza się ok. 1100-1200 nowych zachorowań na nowotwory wśród dzieci do 17 roku życia. Najczęstszym nowotworem wieku dziecięcego w Polsce są nowotwory układu krwiotwórczego – białaczki. Stanowią one ok. 26% wszystkich nowotworów dziecięcych.

– Objawy chorób hematologicznych są niespecyficzne, mogą przypominać infekcje (np. gorączka, poty – szczególnie nocne, osłabienie), ale również jednym z objawów chorób hematologicznych, wynikających z zaburzeń odporności, mogą być nawracające zakażenia. Dlatego też wczesna diagnostyka – kluczowa dla powodzenia terapii – może być utrudniona – mówi

prof. dr hab. n. med. Ewa Lech-Marańda, Dyrektor Instytutu Hematologii i Transfuzjologii. Przykładowo, przewlekła białaczka szpikowa rozwija się powoli, dając objawy ogólne i niejednoznaczne, takie jak zmęczenie, uczucie pełności w lewej części jamy brzusznej, utrata masy ciała, krwawienie, gorączka, utrata apetytu, nawracające zakażenia. Wyjątkową grupą pacjentów są osoby starsze, które często swój stan zdrowia tłumaczą podeszłym wiekiem, a mogą np. chorować na mielofibrozę – jeden z najrzadszych, lecz wyjątkowo groźnych nowotworów krwi.

– *U dzieci choroby hematologiczne mogą mieć bardzo istotny wpływ na ich późniejszy rozwój* – mówi prof. Wojciech Młynarski, Kierownik Kliniki Pediatrii, Onkologii, Hematologii i Diabetologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. *Mało ludzi jest świadoma, że niedokrwistość (anemia), u małego dziecka istotnie wpływa negatywnie na jego intelekt w przyszłości. Przy czym niedokrwistość z niedoboru żelaza jest jedną z najczęstszych chorób przewlekłych u dzieci i jednocześnie jedną z nielicznych, które możemy skutecznie i szybko wyleczyć* – dodaje.

Wróćmy do podstaw: Objawy chorób hematologicznych

Poprawa wykrywalności chorób hematologicznych poprzez edukację nt. objawów i istoty wczesnej diagnostyki w powodzeniu terapii to główny cel kampanii edukacyjnej „Odpowiedź masz we krwi”. Cel, wokół którego zgromadziło się szerokie grono Partnerów: Polskie Towarzystwo Hematologów i Transfuzjologów, Polskie Towarzystwo Onkologii i Hematologii Dziecięcej oraz Instytut Hematologii i Transfuzjologii. Patronat honorowy nad kampanią objęli konsultant krajowy w dziedzinie hematologii, prof. dr hab. n. med. Wiesław W. Jędrzejczak oraz konsultant krajowy w dziedzinie medycyny pracy, lek. Paweł Wdówik.

– *Dzięki stałemu postępowi medycyny i codziennej pracy lekarzy hematologów, sukcesywnie poprawia się długość i jakość życia chorych zmagających się z chorobami krwi. Co więcej, bieg niektórych chorób, w tym m.in. przewlekłej białaczki szpikowej, udało się odwrócić. Dla nas lekarzy kluczowe jest jednak to, aby pacjenci trafili do nas jak najwcześniej – od razu, gdy widzą u siebie niepokojące objawy. Stąd tak ważna jest edukacja od podstaw – uświadamiająca, które z sygnałów wysyłanych przez nasz organizm mogą potencjalnie oznaczać chorobę, w tym nawet nowotworową* – mówi dr hab. n. med. Tomasz Sacha z Katedry i Kliniki Hematologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, przewodniczący Sekcji Hematologii Molekularnej Polskiego Towarzystwa Genetyki Człowieka.

Odpowiedź na wiele pytań daje nam krew

Pierwsze podejrzenie choroby nowotworowej, w oparciu o wywiad z pacjentem i wynik badania morfologii krwi obwodowej, może postawić już lekarz rodzinny, a w wielu wypadkach może także bardzo precyzyjnie ukierunkować dalszą diagnostykę. Wśród chorób hematologicznych są też takie, które początkowo nie dają objawów – np. w przypadku przewlekłej białaczki limfocytowej ok. 30% chorych w chwili rozpoznania nie ma żadnych objawów choroby i zgłasza się do lekarza wyłącznie z powodu limfocytozy wykrytej w

morfologii krwi obwodowej zleconej jako rutynowe badanie kontrolne. – *Niestety wciąż nie wykorzystujemy potencjału morfologii krwi obwodowej do wykrywania chorób krwi, w tym m.in. białaczek. Kiedyś w Polsce 20% przypadków tej choroby wykrywanych było w morfologii krwi obwodowej wykonywanej rutynowo w ramach okresowych badań medycyny pracy, teraz zaledwie 2%. Statystyki wskazują natomiast, że w innych krajach Europy w badaniu tym wykrywa się nawet do 40% wszystkich przypadków białaczek* – mówi prof. dr hab. n. med. Wiesław W. Jędrzejczak, krajowy konsultant w dziedzinie hematologii.

Do lekarza często udajemy się dopiero wtedy, kiedy jest to konieczne – np. gdy ból uniemożliwia nam normalne funkcjonowanie lub gdy musimy wykonać badania obowiązkowe. – *Rola medycyny pracy we wczesnej diagnostyce chorób jest nieoceniona. Często to jedyny moment*

na przestrzeni kilku lat, kiedy wykonujemy jakiegokolwiek badanie. Medycyna pracy, oprócz podstawowej roli, jaką jest oczywiście określenie możliwości wykonywania danej pracy, jest także zachętą do monitorowania stanu swojego zdrowia, szansą na szybsze wykrycie ewentualnych chorób. Morfologia krwi obwodowej nie jest standardowym badaniem wykonywanym w ramach badań profilaktycznych, jednak wielu pracodawców finansuje dodatkowe pakiety świadczeń zdrowotnych dla swoich pracowników i warto wówczas pamiętać o tym badaniu – mówi lek. Paweł Wdówik, krajowy konsultant w dziedzinie medycyny pracy.

***

„Odpowiedź masz we krwi” to kampania edukacyjna poświęcona chorobom krwi i szpiku, w tym nowotworom hematologicznym. Celem inicjatywy jest upowszechnienie wiedzy nt. chorób krwi i szpiku kostnego, ich niespecyficznych objawów, przebiegu i metod leczenia. Intencją Partnerów kampanii jest poprawa wykrywalności chorób hematologicznych poprzez edukację nt. objawów i istoty wczesnej diagnostyki w powodzeniu terapii oraz upowszechnienie morfologii, jako jednego z podstawowych narzędzi diagnostycznych. U podstaw kampanii leży przekonanie, że choć choroby krwi i szpiku kostnego mają różne przyczyny i objawy, łączy je jeden wspólny mianownik – nieprawidłowości, wykrywane w morfologii krwi obwodowej.

Partnerami kampanii są Polskie Towarzystwo Hematologów i Transfuzjologów, Polskie Towarzystwo Onkologii i Hematologii Dziecięcej oraz Instytut Hematologii i Transfuzjologii. Patronat honorowy nad kampanią objęli konsultant krajowy w dziedzinie hematologii – Prof. dr hab. n. med. Wiesław W. Jędrzejczak oraz konsultant krajowy w dziedzinie medycyny pracy – Lek. Paweł Wdówik.

Inicjatorem kampanii jest Novartis.

Kontakt dla mediów:

kampania@omwk.pl